

EEN SUBLIEME VERGISSING

Recapitulatie van het verleden

Een solo voor Gonzalo

Tussen 1986 en 2020 schreef Jan Lauwers een twintigtal theaterteksten. Deze werden altijd opgevoerd door het legendarische ensemble Needcompany, steeds meertalig.

De bekendste teksten zijn o.a. 'De kamer van Isabella', 'De Lobstershop', 'Morning Song', 'Ulrike', 'De Snakesong Trilogie' e.a. Zijn gehele oeuvre is een zoektocht naar het maken van een totaalportret van de persoon waar hij op dat moment mee samenwerkt. Zo zijn het personage en de persoon die het personage tot leven brengt voor Lauwers even belangrijk. Hij schrijft op de huid van het individu waarbij hij de hedendaagse dogma's van diversiteit en identiteit tracht te overstijgen. Hierbij zet hij menselijkheid centraal. Het falen, het liefhebben, het worstelen, het grote en het kleine verdriet krijgen steeds een bijzondere plek.

Jan Lauwers: ‘Ik realiseer me meer en meer dat elke theatertekst die ik geschreven heb een dubbelzinnig zelfportret is. Dubbelzinnig omdat ik steeds heb gezocht naar de grotere verhalen van onze tijd. Omdat één van de belangrijkste functies van kunst is het verleden niet te vergeten. Waarom zou ik het dan ook over mezelf hebben? Het lijkt me arrogant en zelfgenoegzaam als kunst zou gaan over de maker. Toch ontsnap ik er niet aan. Mijn interesse in geschiedenis en die grote verhalen gaat gepaard met zelfonderzoek, en met mijn liefde voor de mens. In al zijn weerbarstigheid en soms doorwrochte slechtheid is de mens voor mij het enige wat het leven echt de moeite waard maakt. Ik heb altijd gezelschap nodig gehad. I need company. Vriendschap is daarin altijd belangrijk geweest. En vriendschap is waaghalzerij. Vriendschap betekent liefde, maar ook verraad. En dan wordt het weer een zelfportret. Wie ben ik te denken dat mijn vriendschap betekenis kan hebben voor iemand anders? Wie heb ik, in de halve eeuw dat ik intens met kunst bezig ben, als vriend verraden?’

Deze tekst gaat over vriendschap. De drie portretten in dit verhaal zijn delen van mezelf, gebaseerd op mijn vroegere theaterwerk en de vriendschappen die ik tijdens mijn werk heb gekoesterd. Het is dan ook evident dat Gonzalo als muze ergens in een hoekje van mijn atelier zat te grinniken terwijl ik de tekst schreef.

Het sublieme gemis gaat over de vertwijfeling van een kunstenaar die er niet in geslaagd is ‘koud als ijs’ te zijn als hij creëert, maar steeds weer geliefd wilde worden. In **EEN SUBLIEME VERGISSING** zegt één van de personages dat het veel moeilijker is altijd boos te zijn dan je te verschuilen achter een lach. Met deze tekst heb ik geprobeerd deze lach niet meer te zien als een daad van lafheid, maar als een wapen ter verdediging van de mens zelf.’

Eén van zijn ‘muzes’ is Gonzalo Cunill waarmee hij een aantal prijzen heeft gewonnen zoals de OBIE-award in New York. De intense vriendschap tussen deze twee mannen heeft nu geleid tot een kritische duik in het verleden. A recapitulation of a past.

Een Sublieme Vergissing — is een nieuw personage gebaseerd op al die wat verloren gelopen mannelijke personages uit het oeuvre van Jan Lauwers en gespeeld door Gonzalo Cunill.

Gonzalo is een man die alleen is in de wereld. Alleen zonder eenzaam te zijn. Hij is het tegenovergestelde van wie ik ben: hij is een ex-bokser, zwemt twee kilometer per dag; hij is traag, stil, afschrikwekkend rustig. Een knappe viriele anti-macho. Hij weigert toe te geven aan die onrust die in ieder mens schuilt. Mijn leven is gedreven door die onrust. Les extrêmes se touchent.’

Een intiem portret van een man die verbaasd naar de wereld kijkt en niet begrijpt waarom hij er überhaupt deel van uitmaakt.

Fragment

GONZALO

Ik zie een landschap. Een landschap zonder betekenis. Een slordige zandweg ergens buiten Sevilla. Op de zandweg scharrelt een kip. Een hond ligt snel hijgend in de schaduw van een oude plataan. Een oude autoband op een hoop steenafval. Een terreinwagen van Opel rijdt rakelings langs de hond, stopt brutaal voor de kip en raakt de autoband net.

Een moment zonder doel. Een anekdote zonder betekenis. Maar ik heb het gezien en ik zal het nooit vergeten. Het zal leven als een kleine herinnering, aan al die geheimzinnige eenzame mensen, die het verleden zijn vergeten en enkel het zo vermoeiende verlangen hebben gekoesterd, als een sublieme vergissing.

ALEX

We zijn voortdurend bezig met versimpeling. We willen vereenvoudigen en onszelf bevestigen. We willen onze eigen mening horen. We lezen in de krant wat we willen lezen: datgene wat ons zint, wat ons denken bevestigt, wat ons vermoeden doet uitkomen. De rest interesseert ons niet. We zijn blind en we zijn bang en we weten het beter. En hoe meer we leven, des te beperkter het wordt. Dan noemen we dat wijsheid en zijn we ervan overtuigd dat die ervaring, die leeftijd, een verdienste is. Dan zoeken we troost en verwarren dat met berusting. Want we zouden het beter kunnen doen en we zouden onze ogen kunnen sluiten en ons verlangen naar een eeuwigdurende paradisijselijke toestand ook niet kunnen koesteren en we zouden kunnen stellen dat het enige echte ware het leven zelf is, maar we doen dat niet, omdat we bang zijn.

CHRISTINE

Verdriet heeft vele vormen. Donker en berustend of sprankelend en vol leven. Georkestreerd en uitwendig, een toonbeeld van hoe het moet, of beschamend oppervlakkig. Maar ook: een druk op de borstkas, net naast het hart. Kurkdroog en vaal. Zoals het beeld van een omgekeerde nylon dennenboom in een doorschijnende plastic zak, bedekt met een laagje stof omdat hij een jaar op zolder heeft gelegen. Onaangevoerd.

Nutteloos in zijn lelijkheid. Verdriet bespeelt alle zintuigen en gaat van hulpeloos tot diepe afkeer. Woede en verdriet vechten tegen elkaar als gezworen vijanden die al lang vergeten zijn waarover het gaat en denken dat het doel van de gruwelijkheden, die gruwelijkheden zelf zijn.

Needcompany is een kunstenaarshuis dat in 1986 werd opgericht door kunstenaars Jan Lauwers en Grace Ellen Barkey. Samen met kunstenaar Maarten Seghers (verbonden sinds 2001 aan Needcompany) leiden ze dit huis, ondersteunen er een divers aantal kunstenaars en brengen er al hun artistieke werk in onder: theater, dans, performances, beeldende kunst, teksten, etc. Hun creaties worden getoond op de meest belangwekkende podia wereldwijd.

Jan Lauwers ((Antwerpen, 1957) is een kunstenaar die zowat elk medium hanteert. De afgelopen dertig jaar werd hij vooral bekend met zijn baanbrekend theaterwerk met het gezelschap Needcompany, opgericht in Brussel in 1986. Ondertussen bouwde hij een aanzienlijk oeuvre beeldend werk uit dat werd tentoongesteld in BOZAR (Brussel), McaM (Shanghai), e.a. Van 2009 tot en met 2014 was Needcompanyartist-in-residence in het Burgtheater (Wenen). Jan Lauwers werd bekroond met het 'Gouden Ereteken voor Verdienste aan de Republiek Oostenrijk' (2012). In 2014 werd hij beloond met de Gouden Leeuw Lifetime Achievement Award in de Biënnale van Venetië. Hij is de eerste Belg in de categorie theater die de prijs in ontvangst mag nemen. In 2018 presenteerde de Salzburger Festspiele 'L'incoronazione di Poppea', de eerste operaregie van Jan Lauwers gevolgd door 'Intolleranza 1960' (Salzburger Festspiele, 2021) van Luigi Nono en 'Le Grand Macabre' van György Ligeti (Wiener Staatsoper, 2023).

Gonzalo Cunill begon zijn studies in Buenos Aires aan het National Conservatory of Dramatic Art, afgewisseld met cursussen en seminars gegeven door acteurs als Raúl Serrano, Agustín Alezzo, Fernando Piernas, Jan Lauwers en Mariano Barroso. Zijn theatercarrière in Spanje gaat terug tot 1992 toen hij in première ging met het toneelstuk 'El hundimiento del Titanic' in een regie van Carlos Marquerie, met wie hij nog steeds samenwerkt. Hij werkte samen met onder andere Rodrigo García, Alex Rigola en Carlota Subiros in vele producties in Spanje en in het buitenland. Eind jaren negentig startte zijn samenwerking met Jan Lauwers. Hij maakte deel uit van de producties 'Caligula', 'Morning Song', waarvoor hij de prijs voor beste acteur kreeg van de Barcelona theatercritici, 'Begin the Beguine' en 'Billy's Violence'. Hij speelde mee in Lauwers' langspeelfilm 'Goldfish Game'. Zijn meest recente werk is 'Billy's Joy' (2023). De afgelopen jaren heeft hij stukken geproduceerd in samenwerking met regisseur en acteur Juan Navarro.

A Sublime Mistake

Tekst & regie JAN LAUWERS Performer GONZALO CUNILL

Dramaturgie ELKE JANSSENS

Production management RUNE FLORYN

Stagiair EMMA KANAS

Productie van NEEDCOMPANY

Co-productie van FESTIVAL TEMPORADE ALTA (GIRONA) HEARTBREAK HOTEL (BARCELONA) LA ABADIA (MADRID)

Met steun van DE VLAAMSE OVERHEID

Needcompany office PIETER D'HOOGHE, ELKE JANSSENS, RUNE FLORYN, VIBE STALPAERT

NEEDCOMPANY

Artistieke leiding MAARTEN SEGHERS, GRACE ELLEN BARKEY, JAN LAUWERS

Company Manager PIETER D'HOOGHE pieter@needcompany.org

Dramaturgie ELKE JANSSENS elke@needcompany.org

Technische Productie RUNE FLORYN rune@needcompany.org

Tourmanagement & Communicatie VIBE STALPAERT vibe@needcompany.org

Spreiding KEY PERFORMANCE / KOEN VANHOVE koen@keyperformance.se

Gabrielle Petitstraat 4/4, 1080 Sint-Jans-Molenbeek, Brussel

www.needcompany.org